

Z BLOGU IUSTORIA

Babička chce vídat vnouče. Kdy mají prarodiče právo na styk a kdy musí soud jednat rychle

Po rozvodu nebo úmrtí rodiče často jako první ztratí kontakt s dítětem prarodiče. Zákon jim právo na styk dává, ale ne automaticky. Rozhoduje citový vztah dítěte, jeho zájem a to, zda styk lze skutečně uskutečnit.

Když se rodina rozpadne, nebo když jeden z rodičů zemře, často jako první přijdou o dítě ti, o kterých se v řízení vůbec nemluví: babičky, dědečkové, tety. Dítě k nim léta jezdilo na prázdniny a najednou kontakt skončí, protože rodič, u kterého žije, to tak chce.

Zákon s touthle situací počítá. Právo prarodičů na styk ale není automatické a soudy je posuzují jinak, než by prarodiče čekali.

Kdo má právo na styk

Podle § 927 občanského zákoníku mají právo stýkat se s dítětem **osoby příbuzné, ať blízce, či vzdáleně**, a také **osoby dítěti společensky blízké**. Obě skupiny ovšem jen za dvou podmínek:

- dítě k nim má **citový vztah, který není jen přechodný**,
- je zřejmé, že **nedostatek styku by pro dítě znamenal újmu**.

Zákon tedy nechrání prarodiče proto, že jsou prarodiče. Chrání vztah dítěte. Stejně právo může mít i bývalý partner rodiče, u kterého dítě vyrůstalo, nebo kmotr, se kterým dítě trávilo každý týden. A naopak: dědeček, kterého dítě vidělo dvakrát v životě, u soudu neuspěje jen díky příbuzenství.

Právo je oboustranné. I dítě má právo stýkat se s těmito lidmi, pokud oni se stykem souhlasí.

Rozhoduje vztah z pohledu dítěte

Ústavní soud to v nálezu sp. zn. III. ÚS 3700/25 ze dne 5. 2. 2026 vyjádřil přesně: vazba podle § 927 **nevzniká volbou dospělých** v okolí dítěte, ale z reálně existujícího citového vztahu dítěte. Soud proto posuzuje kvalitu vztahu dítěte k tomu, kdo styk žádá, a ne naopak. Zkoumá také, jaký vliv má ten člověk na dítě, například zda ho nenavádí proti rodičům.

V tom případě šlo o sociální matku, tedy bývalou partnerku matky. Soud prvního stupně jí určil rozsáhlý nepřetržitý styk s třípůlletým dítětem a prohlásil rozsudek za předběžně vykonatelný. Ústavní soud výrok o předběžné vykonatelnosti zrušil: vztah dítěte k ní nebyl spolehlivě prokázán a odvolací soud k němu teprve nařídil znalecké zkoumání.

Prakticky: kdo žádá styk, měl by umět doložit, jak vztah s dítětem vypadal. Pomůže například:

- jak často a jak dlouho se vídali a co spolu dělali,
- fotografie, zprávy a pozvánky,
- svědci, třeba učitelka, sousedé nebo další příbuzní,
- zprávy OSPD,
- u delšího sporu znalecký posudek.

Styk musí jít skutečně uskutečnit

Letos v srpnu rozhodl Ústavní soud případ, který ukazuje, že nestačí styk přiznat na papíře (nález sp. zn. II. ÚS 1101/26 ze dne 31. 8. 2026).

Praprarodiče ve věku 84 a 86 let žádali o rychlou úpravu styku s prapravnukem. Chlapec žil převážně u otce a s matkou se vídal jen na asistovaných setkáních, na která mohli chodit i praprarodiče. Praprarodič se jich ale kvůli zdravotnímu stavu a prostorám, které nebyly bezbariérové, účastnit nemohl. Prarodiče upozorňovali i na to, že se konečného rozhodnutí nemusejí dožít.

Okresní i městský soud návrh zamítly. S argumentem věku a zdraví se ale vůbec nevypořádaly a městský soud jen odkázal na to, že styk je jim „umožňován“. Ústavní soud obě rozhodnutí zrušil. Řekl, že **právo na styk musí být zajištěno reálně, nikoli pouze formálně**. Soud se proto musí zabývat i tím, zda prarodič se svým zdravím nebo věkem do nastaveného režimu fyzicky vůbec může.

Ústavní soud přitom nerozhodl, že praprarodiče mají styk dostat. Jen řekl, že soudy musejí jejich argumenty poctivě posoudit.

Názor dítěte i v rychlém řízení

Tentýž nález připomněl ještě jednu věc: soud má zjistit názor dítěte **i v řízení o rychlé, zatímní úpravě**. Upustit od toho může jen z vážného důvodu, například u velmi malého dítěte nebo při bezprostředním nebezpečí, a musí to vysvětlit. Městský soud tvrdil, že k tomu rychlé řízení neslouží. Ústavní soud to označil za rozporné s judikaturou.

Od ledna 2026 slouží k zatímní úpravě poměrů dítěte **prozatímní rozhodnutí**. Soud ho smí vydat až poté, co se k návrhu mohli vyjádřit všichni účastníci včetně dítěte. Rozhoduje bez zbytečného odkladu, nejpozději do tří měsíců, a prozatímní rozhodnutí platí nejvýš tři měsíce. U prarodičů, kterým ubývá čas, je to nástroj, o kterém stojí za to vědět.

Jak postupovat

Začněte dohodou. Soudní spor s rodičem dítěte vztahy spíš zhorší. Navrhněte konkrétní a skromný režim, třeba jedno odpoledne za čtrnáct dní, a nabídněte, že se přizpůsobíte.

Zapojte OSPOD. Orgán sociálně-právní ochrany dětí může s rodiči mluvit a stanovisko OSPOD soud později bere v úvahu.

Zvažte mediaci. U rodinných vztahů často funguje lépe než soud.

Když dohoda selže, podejte návrh k soudu podle bydliště dítěte. Popište, jak vztah s dítětem vypadal, proč mu jeho ztráta škodí a jaký režim navrhuje. Pokud záleží na čase, například kvůli věku nebo zdraví, napište to výslovně a doložte.

Nemluvte o rodičích špatně. Soud zkoumá i to, zda na dítě nepůsobíte proti rodičům. Prarodič, který dítěti vysvětluje, jak ho matka „odstříhla“, svou pozici oslabuje.

Obecně o tom, jak soudy v řízení o dětech přemýšlejí, píšu v článku [Spor o děti — co musíte vědět jako rodič](#).

Přišli jste o kontakt s vnoučetem a nevíte, jestli má smysl obrátit se na soud? Věnuji se **rodinnému právu** a pomohu vám posoudit, zda je váš vztah s dítětem chráněný a jak postupovat co nejšetrněji. **Napište nám.**

Článek popisuje právní stav k 16. 9. 2026. Má informativní charakter a nenahrazuje právní poradenství v konkrétní věci.

Babička chce vidat vnouče. Kdy mají prarodiče právo na styk a kdy musí soud jednat rychle

Mgr. Bára Bartoňková · Publikováno 16. 9. 2026

<https://www.iustoria.cz/blog/babicka-chce-videt-vnouce-pravo-prarodicu-na-styk/>

Text je dílem chráněným autorským právem. Sdílení celého dokumentu bez úprav je vítáno; přebírání částí do jiných textů jen s uvedením zdroje. © IUSTORIA, advokátní kancelář, s.r.o.